

Юрій РУСНАК

кандидат юридичних наук, старший дослідник,
заслужений юрист України
Національний університет оборони України
(Київ, Україна)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1418-5793>
Електронна пошта: rusnakui@ukr.net

**ТРАНСФОРМАЦІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ УКРАЇНИ
ЩОДО НАДАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ (2014–2025 рр.)**

Стаття присвячена трансформації нормативно-правової бази України щодо надання гуманітарної допомоги, у тому числі від країн-партнерів. Зокрема, автор окреслив поняття «гуманітарна допомога» відповідно до Закону України «Про гуманітарну допомогу», проаналізував зміни та доповнення, внесені законодавцем за час проведення антитерористичної операції на Сході України у 2014–2018 рр., операції Об'єднаних сил у 2018–2022 рр., а також в умовах широкомасштабної агресії російської федерації, розпочатої у лютому 2022 року. Крім того, автор проаналізував постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України щодо врегулювання питань надання гуманітарної допомоги; накази Міністерства соціальної політики України та Міністерства у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України, що регулюють досліджуване питання. Також автор приділив увагу законодавству України, яким були внесені зміни до Кримінального кодексу України щодо запровадження кримінальної відповідальності за незаконне використання гуманітарної допомоги.

У статті наведено дані про стриману гуманітарну допомогу від міжнародної спільноти у 2014–2022 рр. та у 2022–2025 роках. Беззаперечним є факт, що в умовах російсько-української війни законодавство у сфері надання гуманітарної допомоги набуває стратегічного значення для реалізації гуманітарної політики, забезпечення стійкості держави та захисту прав людини. Автор вказав, що триваюча агресія російської федерації проти України зумовлює об'єктивну необхідність постійного вдосконалення національного законодавства для оперативного реагування на гуманітарні виклики, що постають перед нашою державою.

Ключові слова: російсько-українська війна, гуманітарна допомога, міжнародна гуманітарна допомога, міжнародні партнери, цивільне населення.

Постановка проблеми. Трансформація нормативно-правової бази з питань надання гуманітарної допомоги Україні відбувалась у відповідь на агресію російської федерації проти України. З 2014 р. виникла необхідність правового регулювання питань отримання та координації допомоги від країн-партнерів, забезпечення її належного розподілу та захисту прав цивільного населення. Перехід антитерористичної операції в операцію Об'єднаних сил у 2018 р. відобразив потребу у більш системному підході до регулювання надання гуманітарної допомоги та координації роботи із міжнародними партнерами для забезпечення законності, прозорості та ефективності розподілу отриманої допомоги. Широкомасштабне вторгнення російської федерації в Україну в лютому 2022 р. актуалізувало пи-

тання уточнення правових механізмів для забезпечення надходження і розподілу гуманітарної допомоги та зумовило необхідність оновлення та вдосконалення національної нормативно-правової бази. Утім, в умовах триваючої агресії російської федерації проти України питання підвищення ефективності правового регулювання гуманітарної допомоги потребує подальшого комплексного наукового аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Правове регулювання гуманітарної допомоги ставало предметом досліджень багатьох науковців. Зазначене питання висвітлювали І. Бесєдін, розкриваючи адміністративно-правове регулювання гуманітарної допомоги в Україні в умовах воєнного стану (Бесєдін, І. 2025), О. Бурдюжа, описуючи міжнародно-правовий механізм надан-

ня гуманітарної допомоги (Бурдюжа, О. 2025), Є. Львова, досліджуючи міжнародно-правовий механізм гуманітарної допомоги як міждисциплінарного інструменту захисту прав людини (Львова, Є. 2024), С. Поляруш, окреслюючи історико-правовий аспект формування інституту гуманітарної допомоги (Поляруш, С. 2017), Л. Приполова та В. Корнієнко, розкриваючи організаційно-правові складові міжнародної гуманітарної допомоги в умовах дії воєнного стану (Приполова, Л. & Корнієнко, В. 2024). Утім, виходячи з аналізу праць науковців, питання надання міжнародної гуманітарної допомоги Україні в умовах триваючої російсько-української війни потребує подальшого ґрунтовного дослідження.

Мега статті полягає в дослідженні трансформації правових основ надання міжнародної гуманітарної допомоги Україні з 2014 по 2025 роки.

Виклад основного матеріалу. Базовим нормативно-правовим актом, що регулює питання гуманітарної допомоги, є Закон України «Про гуманітарну допомогу» від 22 жовтня 1999 р. № 1192-XIV. Закон визначає, що гуманітарна допомога – це цільова адресна безоплатна допомога у грошовій або натуральній формі, у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань, або допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами з мотивів гуманності отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за кордоном, які потребують допомоги у зв'язку із соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, скрутним фінансовим становищем, введенням воєнного або надзвичайного стану, виникненням надзвичайної ситуації або тяжкою хворобою конкретної фізичної особи, а також для підготовки до збройного захисту держави та її захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту (Про гуманітарну допомогу. 1999).

Зважаючи, що зовнішньополітичними планами України є інтеграція в європейський політичний, економічний, правовий простір для набуття членства в Європейському Союзі (далі – ЄС), безумовно, національне законодавство має враховувати загальноприйняті міжнародні принципи, у тому числі щодо надання гуманітарної допомоги. Серед основних міжнародно-правових документів, що закріплюють базові принципи (правові механізми) надання міжнародної гуманітарної допомоги, є: Резолюція Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН) 46/182 по зміцненню координації гуманітарної

допомоги ООН у надзвичайних ситуаціях; Резолюція Генеральної Асамблеї ООН 58/114; Кодекс поведінки Міжнародного руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця і неурядових організацій при наданні допомоги у випадку стихійних лих і катастроф; Гуманітарна хартія та базові стандарти надання гуманітарної допомоги в умовах воєнного конфлікту (міжнародно визнаний набір принципів і універсальних мінімальних стандартів надання мінімальної допомоги) тощо (Приполова, Л. & Корнієнко, В. 2024).

Відповідно до викликів, що постали перед нашою державою, з 2014 по 2025 рр. Закон України «Про гуманітарну допомогу» 21 раз зазнавав змін. Для ґрунтовного та всебічного аналізу на прикладі окремих нормативно-правових актів варто проаналізувати, як змінювалась нормативно-правова база за час проведення антитерористичної операції на Сході України, операції Об'єднаних сил на Сході України та в умовах широкомасштабної агресії російської федерації проти України з 24 лютого 2022 року.

Антитерористична операція на Сході України (2014–2018). 15 серпня 2014 р. Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 347 «Питання митного оформлення вантажів гуманітарної допомоги» (Питання митного оформлення вантажів гуманітарної допомоги. 2014) (зі змінами, внесеними Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 року № 170), де вказано, що на період проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, пропуск через митний кордон України, декларування та митне оформлення гуманітарного товару, який надається Міжнародним Комітетом Червоного Хреста, Всесвітньою організацією охорони здоров'я, Організацією Північно-атлантичного договору (НАТО), ООН, здійснюється за місцем перетину митного кордону України шляхом подання товаросупровідних документів без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Пізніше того ж року було прийнято Постанову Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2014 року № 566 «Питання митного оформлення вантажів гуманітарної допомоги» (Питання митного оформлення вантажів гуманітарної допомоги. 2014) (зі змінами, внесеними Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 року № 170). Відповідно до постанови на період проведення антитерористичної операції, здійснен-

ня заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях пропуск через митний кордон України, декларування та митне оформлення гуманітарного товару, який надається урядами інших держав через уповноважені ними організації, здійснюється без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

У січні 2015 р. Постановою Кабінету Міністрів України № 21 «Про затвердження Порядку надання гуманітарної та іншої допомоги населенню Донецької та Луганської областей» (Про затвердження Порядку надання гуманітарної та іншої допомоги населенню Донецької та Луганської областей. 2015) (зі змінами, внесеними Постановою Кабінету Міністрів України від 19 лютого 2020 року № 132) було визначено механізм надання, розподілу і видачі гуманітарної та іншої допомоги населенню Донецької та Луганської областей, що надавалася через Донецьку і Луганську обласні державні адміністрації.

Крім того, упродовж 2015 р. Верховна Рада України прийняла п'ять Законів України, що вносили зміни до Закону України «Про гуманітарну допомогу». Так, Законом України «Про внесення змін до Закону України “Про гуманітарну допомогу” щодо оперативності прийняття рішень» від 16 липня повноваження про визнання невеликих та спеціальних вантажів із гуманітарною допомогою передбачалось передати місцевим адміністраціям. Це мало пришвидшити оформлення і переміщення такого виду допомоги та зменшити обсяг відповідних документів (Про внесення змін до Закону України «Про гуманітарну допомогу»... 2015). У грудні було прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України “Про гуманітарну допомогу” щодо недопущення затягування строків проведення державного санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного та радіологічного контролю гуманітарної допомоги» № 865-VIII (Про внесення змін до Закону України «Про гуманітарну допомогу» щодо недопущення... 2015).

Упродовж 2016–2017 рр. процедури, пов'язані з наданням гуманітарної допомоги, удосконалювали. Так, Розпорядженням від 22 липня 2016 р. № 508-р «Деякі питання зберігання вантажу, визнаного гуманітарною допомогою, на складі Львівської митниці Державної фіскальної служби» (Деякі питання зберігання... 2016) Кабінет Міністрів України визначив строк перебування вантажу до 1 вересня 2016 року. У 2017 р. Верхо-

вна Рада України двічі вносила зміни до Закону України «Про гуманітарну допомогу»: Законом України «Про внесення змін до статті 11-1 Закону України “Про гуманітарну допомогу”» від 6 квітня 2017 р. № 2008-VIII та Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 19 грудня 2017 р. № 2249-VIII. Окремо варто зазначити, що наказом Міністерства соціальної політики України від 6 квітня 2017 р. № 573 було затверджено Перелік документів, які подаються для визнання вантажів (товарів), коштів, у тому числі в іноземній валюті, виконаних робіт, наданих послуг гуманітарною допомогою (Про затвердження Переліку документів, які подаються... 2017) (зі змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства соціальної політики від 10 липня 2020 р. № 476 та від 8 лютого 2021 р. № 71).

Операція Об'єднаних сил на Сході України (2018–2022). У 2018 р. антитерористичну операцію трансформували в операцію Об'єднаних сил, що зумовило необхідність перегляду та адаптації правових механізмів державного управління у сфері гуманітарної допомоги. Так, було прийнято три Закони України, що внесли зміни до Закону України «Про гуманітарну допомогу». Зокрема, Закон України від 6 вересня 2018 р. № 2530-VIII «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законів України щодо запровадження механізму “єдиного вікна” та оптимізації здійснення контрольних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України» окреслив інтеграцію процедур визнання та митного оформлення гуманітарної допомоги з механізмом «єдиного вікна» відповідно до Митного кодексу України, а також прискорив та спростив відповідні процеси (Про внесення змін до Митного кодексу України... 2018).

Також варто зазначити, що у 2019 р. Міністерство у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України видало два накази, а саме:

«Про переміщення гуманітарних вантажів міжнародними гуманітарними організаціями на тимчасово окуповані території у Донецькій та Луганській областях» від 18 листопада 2019 р. № 91, що визначив алгоритми переміщення гуманітарних вантажів міжнародними гуманітарними організаціями на тимчасово окуповані території у Донецькій та Луганській областях, а також порядок включення міжнародних гуманітарних організацій до Переліку міжнародних гуманітарних організацій, для яких забезпечується спрощений

порядок перетину лінії розмежування (Про переміщення гуманітарних вантажів... 2019);

«Про затвердження Переліку і обсягів (вартості/ваги/кількості) обмежених або заборонених до переміщення через лінію розмежування та до/з гуманітарно-логістичних центрів товарів, а також товарів, які можуть бути віднесені до особистих речей» від 18 листопада 2019 року № 92, що врегулював переміщення грошових коштів та товарів на/з тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях та гуманітарно-логістичних центрів (Про затвердження Переліку і обсягів... 2019).

У 2020 р. було прийнято Закон України «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи» від 14 січня 2020 р. № 440-IX, яким було внесено зміни до Закону України «Про гуманітарну допомогу» (Про внесення змін до Митного кодексу... 2020). Крім того, було прийнято Постанову Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2020 р. № 927 «Деякі питання організації ведення автоматизованої системи реєстрації гуманітарної допомоги», що давало змогу формувати, подавати, одержувати, обробляти, використовувати, зберігати електронні документи і копії паперових документів в електронному вигляді для реєстрації отримувачів гуманітарної допомоги та визнання гуманітарною допомогою вантажів (товарів), коштів, у тому числі в іноземній валюті, виконаних робіт, наданих послуг (Деякі питання організації ведення автоматизованої системи реєстрації гуманітарної допомоги. 2020) (зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України від 12 травня 2021 р. № 460; від 20 листопада 2023 р. № 1216; від 29 жовтня 2024 р. № 1235; від 21 березня 2025 р. № 321 та від 16 травня 2025 р. № 572).

У 2021 р. було прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України “Про гуманітарну допомогу” щодо оперативності прийняття рішень» від 21 вересня 2021 року № 1758-IX (Про

внесення змін до Закону України «Про гуманітарну допомогу» щодо оперативності прийняття рішень. 2021), що визначив органи місцевого самоврядування отримувачами гуманітарної допомоги, розширив повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій щодо визнання гуманітарною допомогою для отримувачів на їхній території (Глава держави підписав закон... 2021). Прийняття документа мало на меті забезпечення на місцевому рівні оперативності ухвалення рішень про визнання гуманітарною допомогою вантажів вагою до 22 тонн.

У 2014–2021 рр. гуманітарна допомога Україні з боку держав-членів ЄС склала 350 млн євро, з боку Європейської Комісії – 194 млн євро (Directorate-General for European Civil... 2025). Статистичні дані щодо отриманої гуманітарної допомоги від міжнародних партнерів наведено у табл. 1.

Широкомасштабна агресія російської федерації проти України. 24 лютого 2022 р. російська федерація здійснила широкомасштабне вторгнення в Україну, що призвело до серйозних гуманітарних наслідків. Міжнародна спільнота консолідувала власні зусилля і значно збільшила обсяги надання гуманітарної допомоги Україні, що вимагало вдосконалення існуючої нормативно-правової бази.

Так, уже 25 лютого 2022 р. Кабінет Міністрів України прийняв Постанову № 155 «Про особливості визнання гуманітарною допомогою товарів, необхідних для здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та цивільного захисту населення в умовах введення воєнного стану», а 1 березня – Постанову № 174 «Деякі питання пропуску гуманітарної допомоги через митний кордон України в умовах воєнного стану», відповідно до якої Постанова Кабінету Міністрів України № 155 втратила чинність. У подальшому до Постанови № 174 неодноразово вносили зміни (вісім разів у 2022 р.

Таблиця 1

Загальний обсяг гуманітарної допомоги*

Рік	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Заг. обсяг (дол. США)	\$32,665,901	\$173,400,221	\$105,289,272	\$74,606,618	\$70,773,032	\$86,604,543	\$122,767,192	\$103,695,985

* Джерело: Деркач, С., Кохан, Є., Крапивін, Є. & Ларікова, В. et al. 2022.

і один – у 2023 р.), зокрема щодо спрощення формальних процедур. Особливо варто зазначити, що до Закону України «Про гуманітарну допомогу» протягом 2022 р. вносились зміни чотири рази. Таким чином національна система забезпечення гуманітарною допомогою дієво розширювалася й удосконалювалася, до неї долучалися нові учасники, вносилися зміни до правового регулювання, здійснювався пошук та впровадження нових правових механізмів тощо (Приполова, Л. & Стужук, Ю. 2024).

3 березня 2022 р. було прийнято Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану» № 2118-IX, який визначив, що на період дії воєнного стану Кабінет Міністрів України має право визнавати окремі категорії товарів, у тому числі підакцизні, не визначені у статті 6 цього Закону, гуманітарною допомогою без здійснення процедури визнання таких товарів гуманітарною допомогою у кожному конкретному випадку (Про внесення змін до Податкового кодексу України... 2022). Також було запроваджено кримінальну відповідальність за незаконне використання гуманітарної допомоги, завдяки Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконне використання гуманітарної допомоги» від 24 березня 2022 р. № 2155-IX. Зокрема, Кримінальний кодекс України було доповнено Статтею 201–2 «Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги» (Про внесення змін до Кримінального кодексу України... 2022).

У 2023 р. робота з удосконалення законодавства України щодо належного оформлення міжнародної гуманітарної допомоги тривала. Зокрема, прийнята 5 вересня 2023 р. Постанова Кабінету Міністрів України від № 953 «Деякі питання пропуску та обліку гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану», на підставі якої втратила чинність Постанова Кабінету Міністрів України № 174, затвердила Порядок пропуску та обліку гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану (Деякі питання пропуску та обліку гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану. 2023) (зі змінами, внесеними Постановами Кабінету Міністрів України від 20 листопада 2023 № 1216, від 9 квітня 2024 року № 390, від 20 вересня 2024 року № 1092, від 21 березня 2025 року № 321).

8 листопада Верховна Рада України знову внесла зміни до Закону України «Про гуманітарну допомогу», прийнявши Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо введення, обліку, розподілу гуманітарної допомоги, особливостей оподаткування відповідних операцій та подання звітності» № 3448-IX. Було розширено перелік осіб, які можуть бути отримувачами та набувачами гуманітарної допомоги, та на законодавчому рівні закріплено право Кабінету Міністрів України встановлювати спрощений порядок визнання товарів гуманітарною допомогою за декларативним принципом у період дії воєнного стану (Про внесення змін до деяких законів України щодо... 2023; 3 01 грудня 2023 року набувають чинності зміни... 2023).

У 2024 р. до Закону України «Про гуманітарну допомогу» двічі вносилися зміни. Зокрема, прийнятий 21 серпня 2024 р. Закон України «Про внесення змін до статті 15 “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про гуманітарну допомогу” щодо розширення переліку набувачів гуманітарної допомоги на період дії воєнного стану» № 3914-IX врегулював питання отримання та використання гуманітарної допомоги комунальними підприємствами громад (Про внесення змін до статті 15... 2024). 8 січня 2025 р. Верховна Рада України ухвалила в першому читанні проєкт Закону № 12250 про внесення змін до статті 201–2 Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконне використання гуманітарної допомоги державними та комунальними підприємствами. Так, використання громадами гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги не тягне за собою кримінальної відповідальності (Набув чинності Закон, який дозволить... 2025).

У 2025 р. у Закон України «Про гуманітарну допомогу» вкотре було внесено зміни. Так, Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо задоволення потреб населення у перевезеннях в умовах воєнного стану» № 4397-IX дав можливість громадам використовувати громадський транспорт (автобуси, трамваї, тролейбуси, вагони метро), отриманий як гуманітарну допомогу від українських та міжнародних донорів (Про внесення змін до деяких законів України... 2025; Чепіга, Н. 2025). Закон України «Про внесення змін до Закону України “Про гуманітарну допомогу” щодо врегулювання діяльності гуманітарних організацій» від 18 вересня 2025 р. № 4608-IX, у свою чергу, дав можливість створити правові підстави для опе-

ративного забезпечення гуманітарних організацій транспортом, необхідним для виконання їх статутної діяльності у воєнний час: перевезення гуманітарної допомоги, евакуації поранених і цивільних, а також підтримки роботи об'єктів критичної інфраструктури (Про внесення змін до Закону України «Про гуманітарну допомогу» щодо... 2025; Врегулювання правил використання транспорту... 2025).

Варто зазначити, що упродовж 2022–2025 рр. гуманітарна допомога з боку ЄС та його держав-членів склала понад 1,2 млрд євро, з боку Європейської Комісії – 4,2 млрд євро (EU solidarity with Ukraine. 2025). За підрахунками Кільського інституту світової економіки (Німеччина), станом на серпень 2025 р. Україна отримала 21,04 млрд євро (\$24 млрд) гуманітарної допомоги (Duggal, H. 2025).

Висновки. Трансформація нормативно-правової бази України щодо надання гуманітарної допомоги в умовах російсько-української війни відображає поступову зміну ролі держави в управлінні процесами у гуманітарній сфері. Історико-правовий аналіз демонструє, що у період

проведення антитерористичної операції були закладені правові основи державного реагування у сфері надання гуманітарної допомоги. В умовах проведення операції Об'єднаних сил на Сході України була сформована більш цілісна та структурована гуманітарна політика. Широкомасштабне вторгнення російської федерації у лютому 2022 р. в Україну зумовило комплексне оновлення існуючої нормативно-правової бази, спрощення процедур, а також посилення координації між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, громадянським суспільством та міжнародними партнерами. Законодавство про надання гуманітарної допомоги набуло стратегічного значення для забезпечення стійкості держави та захисту прав людини. У сучасних умовах питання удосконалення нормативно-правової бази для формування ефективних механізмів надання гуманітарної допомоги та оперативного реагування на гуманітарні виклики залишається актуальним. Крім того, важливого значення вже зараз набуває пошук найбільш оптимальних моделей правового регулювання гуманітарної допомоги на майбутнє – у відбудовний період.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

- Directorate-General for European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations. (2025). URL: <https://tinyurl.com/4kafy5ru> [дата зверн.: 03.12.2025].
- Duggal, H. (2025). Tracking US and NATO support for Ukraine: A full breakdown. URL: <https://tinyurl.com/rmtecb9> [дата зверн.: 03.12.2025].
- EU solidarity with Ukraine. (2025). URL: <https://tinyurl.com/4chfrh3d> [дата зверн.: 02.12.2025].
- Бесєдін, І. (2025). *Адміністративно-правове регулювання гуманітарної допомоги в Україні в умовах воєнного стану*: дис. ... д-ра філософії (081). Хмельницький, 237 с.
- Бурдюжа, О. (2025). *Міжнародно-правовий механізм надання гуманітарної допомоги*: дис. ... д-ра філософії (293). Одеса, 182 с.
- Врегулювання правил використання транспорту гуманітарних організацій: опубліковано закон. (2025). URL: <https://tinyurl.com/yc58wxtn> [дата зверн.: 01.12.2025].
- Глава держави підписав закон, що дасть змогу оперативніше визнавати гуманітарну допомогу на місцевому рівні. (2021). URL: <https://tinyurl.com/555h98hu> [дата зверн.: 02.12.2025].
- Деркач, С., Кохан, Є., Крапивін, Є. & Ларікова, В. *et al.* (2022). *Механізми надання державою гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану: аналітична довідка*. К.: Національне агентство з питань запобігання корупції, 75 с. URL: <https://tinyurl.com/3pc3me47> [дата зверн.: 03.12.2025].
- Деякі питання зберігання вантажу, визнаного гуманітарною допомогою, на складі Львівської митниці Державної фіскальної служби: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.07.2016 р. № 508-р. (2016). *Урядовий кур'єр*. № 140.
- Деякі питання організації ведення автоматизованої системи реєстрації гуманітарної допомоги: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 р. № 927. (2020). *Урядовий кур'єр*. № 199.
- Деякі питання пропуску гуманітарної допомоги через митний кордон України в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2022 р. № 174. (2022). *Урядовий кур'єр*. № 45.
- Деякі питання пропуску та обліку гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.09.2023 р. № 953. (2023). *Урядовий кур'єр*. № 184.

З 01 грудня 2023 року набувають чинності зміни до правил ввезення та обліку гуманітарної допомоги. (2023). URL: <https://tinyurl.com/4cx58zmj> [дата зверн.: 02.12.2025].

Львова, Є. (2024). Міжнародно-правовий механізм гуманітарної допомоги як міждисциплінарного інструменту захисту прав людини. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право.* № 28, с. 79–87. <https://doi.org/10.34079/2226-3047-2024-14-28-79-87>.

Набув чинності Закон, який дозволить громадам використовувати «гуманітарний» транспорт для пасажирських перевезень. (2025). URL: <https://decentralization.ua/news/19823> [дата зверн.: 02.12.2025].

Питання митного оформлення вантажів гуманітарної допомоги: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.08.2014 р. № 347. (2014). *Урядовий кур'єр.* № 149.

Питання митного оформлення вантажів гуманітарної допомоги: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.2014 р. № 566. (2014). *Урядовий кур'єр.* № 199.

Поляруш, С. (2017). Формування інституту гуманітарної допомоги: історико-правовий аспект. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Право.* № 1, с. 135–141.

Приполова, Л. & Корнієнко, В. (2024). Організаційно-правові складові міжнародної гуманітарної допомоги в умовах дії воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал.* № 9, с. 48–51. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-9/10>.

Приполова, Л. & Стужук, Ю. (2024). Міжнародна гуманітарна допомога в умовах широкомасштабної агресії РФ: правові аспекти та виклики. *Передові досягнення у сфері права: погляд вітчизняних та зарубіжних вчених: Збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції.* Рига, Латвійська Республіка, 3–4 жовтня 2024 р. Балтійська міжнародна академія, с. 251–254.

Про внесення змін до деяких законів України щодо ввезення, обліку, розподілу гуманітарної допомоги, особливостей оподаткування відповідних операцій та подання звітності: Закон України від 08.11.2023 р. № 3448-IX. (2023). *Відомості Верховної Ради України.* № 134, Ст. 780.

Про внесення змін до деяких законів України щодо задоволення потреб населення у перевезеннях в умовах воєнного стану: Закон України від 30.04.2025 р. № 4397-IX. (2025). *Відомості Верховної Ради України.* № 36, Ст. 153.

Про внесення змін до Закону України «Про гуманітарну допомогу» щодо оперативності прийняття рішень: Закон України від 16.07.2015 р. № 640-VIII. (2015). *Відомості Верховної Ради України.* № 39, Ст. 377.

Про внесення змін до Закону України «Про гуманітарну допомогу» щодо недопущення затягування строків проведення державного санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного та радіологічного контролю гуманітарної допомоги: Закон України від 08.12.2015 р. № 865-VIII. (2015). *Відомості Верховної Ради України.* № 3, Ст. 27.

Про внесення змін до Закону України «Про гуманітарну допомогу» щодо оперативності прийняття рішень: Закон України від 21.09.2021 р. № 1758-IX. (2021). *Відомості Верховної Ради України.* № 50, Ст. 403.

Про внесення змін до Закону України «Про гуманітарну допомогу» щодо врегулювання діяльності гуманітарних організацій: Закон України від 18.09.2025 р. № 4608-IX. (2025). *Голос України.* № 192.

Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконне використання гуманітарної допомоги: Закон України від 24.03.2022 р. № 2155-IX. (2022). *Голос України.* № 74.

Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законів України щодо запровадження механізму «єдиного вікна» та оптимізації здійснення контрольних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України: Закон України від 06.09.2018 р. № 2530-VIII. (2018). *Відомості Верховної Ради України.* № 41, Ст. 320.

Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи: Закон України від 14.01.2020 р. № 440-IX. (2020). *Відомості Верховної Ради України.* № 28, Ст. 188.

Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану: Закон України від 03.03.2022 р. № 2118-IX. (2022). *Голос України.* № 48.

Про внесення зміни до статті 15 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про гуманітарну допомогу» щодо розширення переліку набувачів гуманітарної допомоги на період дії воєнного стану: Закон України від 21.08.2024 р. № 3914-IX. (2024). *Відомості Верховної Ради України.* № 2, Ст. 2.

Про гуманітарну допомогу: Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV. (1999). *Відомості Верховної Ради України*. № 51, Ст. 451.

Про затвердження Переліку документів, які подаються для визнання вантажів (товарів), коштів, у тому числі в іноземній валюті, виконаних робіт, наданих послуг гуманітарною допомогою: наказ Міністерства соціальної політики України від 06.04.2017 р. № 573. (2017). *Офіційний вісник України*. № 69, Ст. 2090.

Про затвердження Переліку і обсягів (вартості/ваги/кількості) обмежених або заборонених до переміщення через лінію розмежування та до/з гуманітарно-логістичних центрів товарів, а також товарів, які можуть бути віднесені до особистих речей: наказ Міністерства у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України від 18.11.2019 р. № 92 (2019). *Урядовий кур'єр*. № 229.

Про затвердження Порядку надання гуманітарної та іншої допомоги населенню Донецької та Луганської областей: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.2015 р. № 21. (2015). *Урядовий кур'єр*. № 19.

Про особливості визнання гуманітарною допомогою товарів, необхідних для здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та цивільного захисту населення в умовах введення воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.02.2022 р. № 155. (2022). *Урядовий кур'єр*. № 41.

Про переміщення гуманітарних вантажів міжнародними гуманітарними організаціями на тимчасово окуповані території у Донецькій та Луганській областях: наказ Міністерства у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України від 18.11.2019 р. № 91. (2019). *Урядовий кур'єр*. № 229.

Чепіга, Н. (2025). Гуманітарний транспорт дозволили використовувати для перевезення пасажирів. URL: <https://tinyurl.com/4r65xbrv> [дата зверн.: 01.12.2025].

REFERENCES

Biesiedin, I. (2025). *Administratyvno-pravove rehuliuвання humanitarianoi dopomohy v Ukraini v umovakh voiennoho stanu* [Administrative and Legal Regulation of Humanitarian Aid in Ukraine under Martial Law]. (PhD thesis). Khmelnytskyi, 237 s. [in Ukrainian].

Burdiuzha, O. (2025). *Mizhnarodno-pravovyi mekhanizm nadannia humanitarianoi dopomohy* [International Legal Mechanism for the Provision of Humanitarian Aid]. (PhD thesis). Odesa, 182 s. [in Ukrainian].

Chepiha, N. (2025). *Humanitarnyi transport dozvolily vykorystovuvaty dlia perevezennia pasazhyriv* [Humanitarian Transport Authorized for Use in Passenger Transportation]. URL: <https://tinyurl.com/4r65xbrv> [Accessed: 01.12.2025]. [in Ukrainian].

Deiaki pytannia orhanizatsii vedennia avtomatyzovanoi systemy reiestratsii humanitarianoi dopomohy [Certain Issues Concerning the Organization and Operation of the Automated System for the Registration of Humanitarian Aid]: Постанова Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 09.10.2020 r. № 927. (2020). *Uriadovyi kurier*. № 199. [in Ukrainian].

Deiaki pytannia propusku humanitarianoi dopomohy cherez mytnyi kordon Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Certain Issues Concerning the Clearance of Humanitarian Aid Across the Customs Border of Ukraine under Martial Law]: Постанова Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 01.03.2022 r. № 174. (2022). *Uriadovyi kurier*. № 45. [in Ukrainian].

Deiaki pytannia propusku ta obliku humanitarianoi dopomohy v umovakh voiennoho stanu [Certain Issues Concerning the Clearance and Accounting of Humanitarian Aid under Martial Law]: Постанова Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 05.09.2023 r. № 953. (2023). *Uriadovyi kurier*. № 184. [in Ukrainian].

Deiaki pytannia zberihannia vantazhu, vyznanoho humanitarianoiu dopomohoiu, na skladi Lvivskoi mytnytsi Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby [Certain Issues Concerning the Storage of Cargo Recognized as Humanitarian Aid at the Warehouse of the Lviv Customs of the State Fiscal Service]: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 22.07.2016 r. № 508-r. (2016). *Uriadovyi kurier*. № 140. [in Ukrainian].

Derkach, S., Kokhan, Ye., Krapyvin, Ye. & Larikova, V. et al. (2022). *Mekhanizmy nadannia derzhavoiu humanitarianoi dopomohy v umovakh voiennoho stanu* [Mechanisms for the Provision of State Humanitarian Aid under Martial Law]. K.: Natsionalne ahentstvo z pytan zapobihannia koruptsii, 73 s. URL: <https://tinyurl.com/3pc3me47> [Accessed: 03.12.2025]. [in Ukrainian].

Directorate-General for European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations. (2025). URL: <https://tinyurl.com/4kafy5ru> [дата зверн.: 03.12.2025]. [in English].

Duggal, H. (2025). Tracking US and NATO support for Ukraine: A full breakdown. URL: <https://tinyurl.com/rmtecb9> [дата зверн.: 03.12.2025]. [in English].

EU solidarity with Ukraine. (2025). URL: <https://tinyurl.com/4chfrh3d> [дата зверн.: 02.12.2025]. [in English].

Hlava derzhavy pidpysav zakon, shcho dast zmozu operatyvnishe vyznavaty humanitarnu dopomohu na mistsevomu rivni. (2021). [The Head of State Has Signed a Law Enabling Faster Recognition of Humanitarian Aid at the Local Level]. URL: <https://tinyurl.com/555h98hu> [Accessed: 02.12.2025]. [in Ukrainian].

Lvova, Ye. (2024). Mizhnarodno-pravovyi mekhanizm humanitarnoi dopomohy yak mizhdystsyplinarnoho instrumentu zakhystu prav liudyny [The International Legal Mechanism of Humanitarian Aid as an Interdisciplinary Instrument for the Protection of Human Rights]. *Visnyk Mariupolskoho derzhavnoho universytetu. Seriya: Pravo.* № 28, s. 79–87. <https://doi.org/10.34079/2226-3047-2024-14-28-79-87>. [in Ukrainian].

Nabuv chynnosti Zakon, yakyi dozvolyt hromadam vykorystovuvaty “humanitarnyi” transport dlia pasazhyrskykh perevezhen. (2025). [The Law Allowing Citizens to Use “Humanitarian” Transport for Passenger Transportation Has Entered into Force]. URL: <https://decentralization.ua/news/19823> [Accessed: 02.12.2025]. [in Ukrainian].

Poliarush, S. (2017). Formuvannia instytutu humanitarnoi dopomohy: istoryko-pravovyi aspekt [Formation of the Institute of Humanitarian Aid: Historical and Legal Aspect]. *Naukovi zapysky Kirovohradskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka. Seriya: Pravo.* № 1, s. 135–141. [in Ukrainian].

Pro humanitarnu dopomohu [On Humanitarian Aid]: Zakon Ukrainy vid 22.10.1999 r. № 1192-XIV. (1999). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy.* № 51, art. 451. [in Ukrainian].

Pro osoblyvosti vyznannia humanitarnoiu dopomohoiu tovariv, neobkhidnykh dlia zdiisnennia zakhodiv iz zabezpechennia natsionalnoi bezpeky i oborony u zviazku z viiskovoiu ahresiieiu Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy ta tsyvilnoho zakhystu naselennia v umovakh vvedennia voiennoho stanu [On the Features of Recognizing as Humanitarian Aid Goods Necessary for Implementing Measures to Ensure National Security and Defense in Connection with the Military Aggression of the Russian Federation Against Ukraine and Civil Protection of the Population under Martial Law]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 25.02.2022 r. № 155. (2022). *Uriadovyi kurier.* № 41. [in Ukrainian].

Pro peremishchennia humanitarnykh vantazhiv mizhnarodnymy humanitarnymy orhanizatsiiamy na tymchasovo okupovani terytorii u Donetskii ta Luhanskii oblastiakh [On the Movement of Humanitarian Cargo by International Humanitarian Organizations to Temporarily Occupied Territories in Donetsk and Luhansk Regions]: Nakaz Ministerstva u spravakh veteraniv, tymchasovo okupovanykh terytorii ta vnutrishno peremishchenykh osib Ukrainy vid 18.11.2019 r. № 91. (2019). *Uriadovyi kurier.* № 229. [in Ukrainian].

Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo vvezennia, obliku, rozpodilu humanitarnoi dopomohy, osoblyvostei opodatkuvannia vidpovidnykh operatsii ta podannia zvitnosti [On Amendments to Certain Laws of Ukraine Regarding the Import, Accounting, and Distribution of Humanitarian Aid, Features of Taxation of Relevant Operations, and Reporting]: Zakon Ukrainy vid 08.11.2023 r. № 3448-IX. (2023). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy.* № 134, art. 780. [in Ukrainian].

Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo zadovolenntia potreb naselennia u perevezenniakh v umovakh voiennoho stanu [On Amendments to Certain Laws of Ukraine Regarding Meeting the Population’s Transportation Needs under Martial Law]: Zakon Ukrainy vid 30.04.2025 r. № 4397-IX. (2025). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy.* № 36, art. 153. [in Ukrainian].

Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho kodeksu Ukrainy shchodo vidpovidalnosti za nezakonne vykorystannia humanitarnoi dopomohy [On Amendments to the Criminal Code of Ukraine Regarding Liability for the Illegal Use of Humanitarian Aid]: Zakon Ukrainy vid 24.03.2022 r. № 2155-IX. (2022). *Holos Ukrainy.* № 74. [in Ukrainian].

Pro vnesennia zmin do Mytnoho kodeksu Ukrainy ta deiakykh inshykh zakoniv Ukrainy shchodo zaprovadzhennia mekhanizmu “yedynoho vikna” ta optymizatsii zdiisnennia kontrolnykh protsedur pry peremishchenni tovariv cherez mytnyi kordon Ukrainy [On Amendments to the Customs Code of Ukraine and Certain Other Laws of Ukraine Regarding the Introduction of the “Single Window” Mechanism and the Optimization of Control Procedures for the Movement of Goods Across the Customs Border of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 06.09.2018 r. № 2530-VIII. (2025). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy.* № 41, art. 320. [in Ukrainian].

Pro vnesennia zmin do Mytnoho kodeksu Ukrainy ta deiakykh inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy u zviazku z provedenniam administratyvnoi reform [On Amendments to the Customs Code of Ukraine and Certain Other Legislative Acts of Ukraine in Connection with the Implementation of Administrative Reform]: Zakon Ukrainy vid 14.01.2020 r. № 440-IX. (2020). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. № 28, art. 188. [in Ukrainian].

Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo osoblyvosti opodatkuvannia ta podannia zvitnosti u period dii voiennoho stanu [On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Other Legislative Acts of Ukraine Regarding the Features of Taxation and Reporting During Martial Law]: Zakon Ukrainy vid 03.03.2022 r. № 2118-IX. (2022). *Holos Ukrainy*. № 48. [in Ukrainian].

Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy “Pro humanitarnu dopomohu” shchodo operatyvnosti pryiniattia rishen [On Amendments to the Law of Ukraine “On Humanitarian Aid” Regarding the Efficiency of Decision-Making]: Zakon Ukrainy vid 16.07.2015 r. № 640-VIII. (2015). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. № 39, art. 377. [in Ukrainian].

Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy “Pro humanitarnu dopomohu” shchodo nedopushchennia zatiahuvannia strokiv provedennia derzhavnogo sanitarno-epidemiolohichnoho, veterynarno-sanitarnoho, fitosanitarnoho, ekolohichnoho ta radiolohichnoho kontroliu humanitarnoi dopomohy [On Amendments to the Law of Ukraine “On Humanitarian Aid” to Prevent Delays in the Conduct of State Sanitary-Epidemiological, Veterinary-Sanitary, Phytosanitary, Environmental, and Radiological Control of Humanitarian Aid]: Zakon Ukrainy vid 08.12.2015 r. № 865-VIII. (2015). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. № 3, art. 27. [in Ukrainian].

Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy “Pro humanitarnu dopomohu” shchodo operatyvnosti pryiniattia rishen [On Amendments to the Law of Ukraine “On Humanitarian Aid” Regarding the Expediency of Decision-Making]: Zakon Ukrainy vid 21.09.2021 r. № 1758-IX. (2021). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. № 50, art. 403. [in Ukrainian].

Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy “Pro humanitarnu dopomohu” shchodo vrehuliuvannia diialnosti humanitarnykh orhanizatsii [On Amendments to the Law of Ukraine “On Humanitarian Aid” Regarding the Regulation of the Activities of Humanitarian Organizations]: Zakon Ukrainy vid 18.09.2025 r. № 4608-IX. (2025). *Holos Ukrainy*. № 192. [in Ukrainian].

Pro vnesennia zminy do statti 15 “Prykintsevi ta perekhidni polozhennia” Zakonu Ukrainy “Pro humanitarnu dopomohu” shchodo rozshyrennia pereliku nabuvachiv humanitarnoi dopomohy na period dii voiennoho stanu [On Amendments to Article 15 “Final and Transitional Provisions” of the Law of Ukraine “On Humanitarian Aid” Regarding the Expansion of the List of Recipients of Humanitarian Aid During Martial Law]: Zakon Ukrainy vid 21.08.2024 r. № 3914-IX. (2024). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. № 2, art. 2. [in Ukrainian].

Pro zatverdzhennia Pereliku dokumentiv, yaki podaiutsia dlia vyznannia vantazhiv (tovariv), koshtiv, u tomu chysli v inozemni valiuti, vykonanykh robit, nadanykh posluh humanitarnoi dopomohoiu [On Approval of the List of Documents Submitted for the Recognition of Cargo (Goods), Funds, Including in Foreign Currency, Works Performed, and Services Provided as Humanitarian Aid]: nakaz Ministerstva sotsialnoi polityky Ukrainy vid 06.04.2017 r. № 573. (2017). *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. № 69, art. 2090. [in Ukrainian].

Pro zatverdzhennia Pereliku i obsiahiv (vartosti/vahy/kilkosti) obmezhenykh abo zaboronenykh do peremishchennia cherez liniuu rozmezhuвання ta do/z humanitarno-lohistychnykh tsentriv tovariv, a takozh tovariv, yaki mozhut buty vidneseni do osobystykh rechei [On Approval of the List and Volumes (Value/Weight/Quantity) of Goods Restricted or Prohibited for Movement Across the Demarcation Line and To/From Humanitarian Logistics Centers, as Well as Goods That May Be Classified as Personal Belongings]: nakaz Ministerstva u spravakh veteraniv, tymchasovo okupovanykh terytorii ta vnutrishno peremishchenykh osib Ukrainy vid 18.11.2019 r. № 92 (2019). *Uriadovyi kurier*. № 229. [in Ukrainian].

Pro zatverdzhennia Poriadku nadannia humanitarnoi ta inshoi dopomohy naselenniu Donetskoï ta Luhanskoï oblasti [On Approval of the Procedure for Providing Humanitarian and Other Aid to the Population of Donetsk and Luhansk Regions]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30.01.2015 r. № 21. (2015). *Uriadovyi kurier*. № 19. [in Ukrainian].

Prypolova, L. & Korniienko, V. (2024). Orhanizatsiino-pravovi skladovi mizhnarodnoi humanitarnoi dopomohy v umovakh dii voiennoho stanu [Organizational and Legal Components of International Humanitarian Aid under Martial Law]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*. № 9, s. 48–51. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-9/10>. [in Ukrainian].

Prypolova, L. & Stuzhuk, Yu. (2024). Mizhnarodna humanitarna dopomoha v umovakh shyrokomasshtabnoi ahresii rf: pravovi aspekty ta vyklyky [International Humanitarian Aid in the Context of the Large-Scale ahresii rf: pravovi aspekty ta vyklyky].

Aggression of the Russian Federation: Legal Aspects and Challenges]. *Peredovi dosiahnennia u sferi prava: pohliad vitchyznianskykh ta zarubizhnykh vchenykh: Zbirnyk materialiv Mizhnarodnoi naukovoï konferentsii*. Ryha, Latviiska Respublika, 3–4 zhovtnia 2024 r. Baltiiska mizhnarodna akademiia, s. 251–254. [in Ukrainian].

Pytannia mytnoho oformlennia vantazhiv humanitarnoi dopomohy [Issues of Customs Clearance of Humanitarian Aid Cargo]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 15.08.2014 r. № 347. (2014). *Uriadovyi kurier*. № 149. [in Ukrainian].

Pytannia mytnoho oformlennia vantazhiv humanitarnoi dopomohy [Issues of Customs Clearance of Humanitarian Aid Cargo]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 08.10.2014 r. № 566. (2014). *Uriadovyi kurier*. № 199. [in Ukrainian].

Vrehuliuvannia pravyl vykorystannia transportu humanitarnykh orhanizatsii: opublikovano zakon. (2025). [Regulation of the Rules for the Use of Transport by Humanitarian Organizations: Law Published]. URL: <https://tinyurl.com/yc58wxtn> [Accessed: 01.12.2025]. [in Ukrainian].

Z 01 hrudnia 2023 roku nabuvaiut chynnosti zminy do pravyl vvezennia ta obliku humanitarnoi dopomohy. (2023). [As of December 1, 2023, Amendments to the Rules on the Importation and Accounting of Humanitarian Aid Enter into Force]. *Derzhavna mytna sluzhba Ukrainy*. URL: <https://tinyurl.com/4cx58zmj> [Accessed: 02.12.2025]. [in Ukrainian].

Yurii RUSNAK

PhD in Law, Senior Researcher

*The National Defence University of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1418-5793>

TRANSFORMATION OF UKRAINE’S LEGAL AND REGULATORY FRAMEWORK FOR HUMANITARIAN AID (2014–2025)

The article examines the transformation of Ukraine’s legal and regulatory framework governing the provision of humanitarian aid, including the delivery of international humanitarian assistance from partner countries. The author defines the concept of humanitarian aid in accordance with the Law of Ukraine “On Humanitarian Aid” and analyses amendments introduced to this law during several key periods: the Anti-Terrorist Operation in eastern Ukraine (2014–2018), the Joint Forces Operation (2018–2022), and the period of the large-scale aggression of the Russian Federation against Ukraine beginning in February 2022.

The study also analyses resolutions and orders adopted by the Cabinet of Ministers of Ukraine regulating humanitarian assistance, as well as relevant orders of the Ministry of Social Policy of Ukraine and the Ministry for Veterans Affairs, Temporarily Occupied Territories, and Internally Displaced Persons. Particular attention is devoted to legislative amendments to the Criminal Code of Ukraine introducing criminal liability for the illegal use of humanitarian aid.

The article presents statistical data on the receipt of humanitarian assistance from the international community between 2014 and 2022, including information provided by the United Nations on total humanitarian aid volumes and data on assistance from the European Union. Special attention is paid to the analysis of European Union assistance during the period 2022–2025, based on data from the Kiel Institute for the World Economy.

The author emphasizes that in the context of the Russian-Ukrainian war, legislation regulating humanitarian aid has acquired strategic importance for the implementation of humanitarian policy, strengthening state resilience, and protecting human rights. The ongoing aggression of the Russian Federation against Ukraine necessitates the continuous improvement of national legislation in order to respond effectively to emerging humanitarian challenges.

Keywords: *Russian-Ukrainian war, humanitarian aid, international humanitarian assistance, international partners, civilian population.*

Стаття надійшла 19.01.2026

Стаття прийнята до друку 26.01.2026